

[Ib Thyregod.]

missionen. Det, der skete, var imidlertid det, at lovforslaget blev lagt til side, ikke fordi man i og for sig ville anerkende, at der forelå ekspropriation, men fordi man bøjede sig for dette synspunkt. Men så skete der ikke noget i tiden fra 1961 til 1964. Der blev ikke ført forhandlinger med kommissionen, der blev ikke ført forhandlinger med Island, der blev overhovedet intet foretaget. Derfor nævnte jeg ved første behandling i oktober 1964, at når regeringen nu ikke havde ønsket at føre sådanne forhandlinger, mente jeg, at så måtte folketingsudvalget påtage sig at føre sådanne forhandlinger, disse forhandlinger, som det har været udelukket for os at føre. Der har også været rejst spørgsmål om en eventuel nedsættelse af et underudvalg.

Det er alt dette, som har medført, at det mindretal, som jeg er med i, ikke kan medvirke til det foreliggende lovforslag. Men der er et par enkelte punkter, som jeg gerne vil nævne lidt mere udførligt.

Der er således et spørgsmål, som er aktuelt nu, nemlig retssagen mod staten, og hvorledes man fra regeringens side ser på dette spørgsmål. Vi ved jo, at professor Alf Ross i 1957 skrev en artikel i Ugeskrift for Retsvæsen om de danske håndskrifter. Han gjorde her gældende, at regeringen måtte have mulighed for at ændre fundatsen, også, som der nu er tale om, således at man foretog en opdeling af stiftelsen i to stiftelser, én for Island og én for Danmark, og at dette skulle kunne gennemføres, uden at der var tale om ekspropriation. Professor Ross begrundede dette med, at den ejendomsret, som kommissionen eller stiftelsen har til disse håndskrifter, ikke er nogen egentlig ejendomsret, den kan ikke disponere over dem, den kan ikke forære dem til Amerika — dette udtryk bruger han — man kan overhovedet ikke disponere over disse håndskrifter fra kommissionens side. Dette synspunkt er blevet imødegået bl. a. af professor Poul Andersen. Jeg vil gerne med formandens tilladelse citere dette. Det findes dels i Ugeskrift for Retsvæsen og dels i Politiken for 18. maj 1961. Der siger professoren:

„Det er efter min opfattelse urigtigt, når det siges, at håndskrifterne vedbliver

at være i den bestående stiftelses eje. Hvis lovforslaget gennemføres, vil der ikke være én, men to stiftelser. Bestemmelserne om deling af legatstiftelsen i to „afdelinger“ er camouflage. I virkeligheden er der tale om oprettelse af en helt ny stiftelse, der bliver ejer af de håndskrifter, som udleveres, hvorved den hidtidige stiftelses ejendomsret ophører.“ Og så siger han, at dette med ejendomsretten, som professor Ross har anført, er i øvrigt ikke afgørende.

„Mange indgreb i ejendomsretten er ekspropriation, selv om der ikke gøres nogen forandring i selve ejerforholdet, t. eks. stiftelse af brugsrettigheder og servitutter.“

Og endelig siger han ganske klart:

„Kan man da virkelig mene, at dette hokus-pokus med en islandsk „afdeling“ af den bestående legatstiftelse kan medføre, at der ikke er tale om ekspropriation?“

Det er en ret klar udtalelse fra den tidligere professor i forvaltningsret om dette spørgsmål.

Hvis man ser på de juridiske fakulteters udtalelser, som det ærede medlem hr. Dupont var inde på, er det sådan, som det blev omtalt i 1961, at der ikke forelå nogen endelig udtalelse fra Århus universitet. Det foreligger der for øvrigt heller ikke nu. Det fik for kort tid i 1961, og nu har man ikke ønsket at udtale sig. Men der foreligger en udtalelse fra det juridiske fakultet i København, hvor et flertal af professorer går ind for, at der foreligger ekspropriation. Men nu er spørgsmålet: hvad ligger der i dette? Hvis man må sige, at der foreligger ekspropriation, hvad der efter min opfattelse må gøre, hvordan vil det så påvirke en eventuel retssag om dette spørgsmål? For det første mener jeg, at man må sige, at domstolene har prøvelsesret med hensyn til spørgsmålet om loves grundlovsmæssighed. Der foreligger jo en landsretsdom, som har tilsidesat en lov som grundlovsstridig, senere har højesteret ganske vist ændret denne landsretsdom, men i alle de afgørelser, som foreligger, forudsætter man, at der er en sådan prøvelsesret for domstolene.

Men så bliver spørgsmålet: hvordan er situationen i forhold til grundlovens § 73? Der er her to ting, nemlig spørgsmålet om